Region Stockholm

FÖRSLAG TILL BESLUT
2025-09-23

TN 2025-0727

Trafiknämnden
Ärende 19

Vänsterpartiet

Beslut om driftsform för busstrafikområde Ekerö

Beslutet om driftsform för busstrafikområde Ekerö fattas inför att innevarande avtal går ut 2029. Vi i Vänsterpartiet vill att Region Stockholm utnyttjar denna gyllene möjlighet att ta tillbaka driften av busstrafiken i egen regi, som infinner sig när nuvarande avtal går ut. Inte bara gäller samma fördelar med egen regi som för busstrafikområde Sigtuna/Upplands Väsby, utan det skulle även medföra skalfördelar att införa driftsformen egen regi i två områden. För resenärernas och personalens skull förespråkar vi att trafiken tas över i egen regi så att skattepengarna oavkortat går till kollektivtrafiken i stället för att en inte oansenlig del går till företagsvinster.

Vänsterpartiet har länge förespråkat ett återtagande av kollektivtrafik och för kollektivtrafiken fundamentala funktioner i egen regi. Kollektivtrafiken är en samhällsviktig funktion. Samhällsviktiga funktioner ska inte åläggas privata aktörer att driva och ha ansvar för. Egen regi ger den rådighet och kontroll som krävs för smidig hantering av kriser och andra oförutsedda händelser, men också den kunskap och överblick för att upprätthålla och utveckla kollektivtrafiksystemet.

Erfarenheten visar att varje upphandling leder till sämre arbetsvillkor och arbetsmiljö för de anställda. För att generera vinster söker trafikutövaren kryphål i avtalen och genomför besparingar som går ut över personalen. Personalens arbetsvillkor har för varje upphandling försämrats då tidigare lokala avtal upphör och under avtalsperioderna har villkoren ytterligare försämrats. Det har också skurits ner på personal och tillsammans med de försämrade arbetsvillkoren innebär det att bolagen tummar på säkerheten. Att täppa till dessa kryphål är viktigt men svårt för att inte säga omöjligt, och att sedan följa upp avtalen kräver ordentliga resurser. Att trafikförvaltningen i trafikupphandlingarna numera ställer krav på att trafikutövaren ska arbeta aktivt med frågor rörande arbetsvillkor är ett steg i rätt riktning, men att bara ställa krav på rapportering i dessa avseenden räcker inte. Om beslutet blir att busstrafikområde

Vänsterpartiet

Ekerö ska bedrivas i driftsformen upphandlad trafik bör ett incitament föras in med rejäla bonusar/viten kopplade till hur nöjd personalen är. Idag har vi nöjdkundindex, NKI, det är hög tid för nöjdpersonalindex, NPI. Om vårt förslag till beslut nedan om att ta över driften av busstrafikområde Ekerö i egen regi skulle falla har vi därför några förslag till tilläggsbeslut.

Med hänvisning till ovanstående föreslås trafiknämnden besluta

att nuvarande avtalsområde buss Ekerö ska bedrivas i driftsform egen regi varför förvaltningschefen uppdras att initiera de aktiviteter som krävs för egen regi från och med perioden som följer direkt på innevarande avtalsperiod.

Om ovanstående förslag till beslut att bedriva busstrafiken i område Ekerö i egen regi skulle falla i nämnden föreslås trafiknämnden som tilläggsbeslut besluta

att förvaltningschefen säkerställer att krav på verksamhetsövergång med bibehållna kollektivavtal och lokala avtal för personalen ställs i upphandlingen

att förvaltningschefen säkerställer att krav på fullgott arbetsmarknadsförsäkringspaket inklusive avtalspension för personalen ställs i upphandlingen

att förvaltningschefen säkerställer att krav som ställs kring arbetsvillkor och arbetsmiljö kontinuerligt följs upp samt att det finns en tydlig åtgärdsplan för vad som ska hända om kraven inte uppfylls

att förvaltningschefen säkerställer att incitament kopplat till nöjdpersonalindex, NPI, förs in i upphandlingen

Vänsterpartiet

att förvaltningschefen säkerställer att krav på meddelarfrihet för personalen och efterforskningsförbud ställs i upphandlingen

att förvaltningschefen säkerställer krav i upphandlingen på att anbudsvinnaren är en avtalspart med helhetsansvar och att underentreprenörer inte är tillåtna i den upphandlade kontinuerliga verksamheten.